
MONS KALLENTOFT

JARNÍ MRTVÍ

DETEKTIVNÍ ROMÁN HOST

1.

LINKÖPING, PONDĚLÍ 7. KVĚTNA

Nebe je podobné zrcadlu, pronikavě, blankytně modré.

Má stejnou barvu jako plamen svářečky, napadne mladou maminku. Kráčí po náměstí Stora torget, po dlažbě z kostek, které tisíce a tisíce lidských kroků v honbě za životem spojily v jednotou hmotu.

Paprsky slunce nad obzorem prorážejí vzduch jako nabroušené lesklé šípy a vracejí lidem sedícím pod obřími slunečníky na zahrádkách po zimě do tváří barvu. Jejich zrádné teplo v sobě ještě stále skrývá chlad.

Žena se podívá na dům, v jehož přízemí sídlí realitní kancelář, ve výloze tuší zoufalé inzeráty. U bankomatu nikdo není. Pohlédne na hodiny zavěšené pod střešou banky, zdá se, jako by hodinové ručičky kdosi přikoval k ciferníku.

Čtvrt na jedenáct.

Prázdné výlohy obchodů a okna kaváren, jež musely zavřít kvůli finanční krizi. Kromě vzduchu plného jemného pylu a tančícího jarního světla v nich zůstaly jen cedule prosebně hlásající: „Sleva“. „Výprodej“.

Je tu nezvykle málo lidí, pomyslí si. To bude asi tím, že dnes nejsou trhy. Nikde žádní farmáři nabízející bio zeleninu ze skleníku, přistěhovalci načerno prodávající ovoce, ani vetešníci požadující přemrštěné sumy za harampádí, které mělo už dávno skončit na skládce.

Jen na rohu, na svém obvyklém místě, se pod oranžovo-žlutočerveným slunečníkem hrbí prodejce párků čekající na první dopolední zákazníky, kteří by chtěli za pár korun utišit hlad.

Deset korun za párek. Nechybí ani květinář. Vázy plné růžových, žlutých, červených a oranžových tulipánů.

Před ženou poskakují dvě šestileté holčičky, dvojčata. Rozběhnou se k bankomatu před bankou SEB, kde jejich maminka vybírá peníze, když má ve městě pochůzky. Mají tytéž růžové bundy, tytéž džíny i bílé tenisky se čtyřmi červenými pruhy po stranách.

Jsou to sice dvě bytosti, ale chovají se, pohybují a mluví jako jedna. Cizí lidé si je často pletou, brzy se však nechávají strhnout jejich energií, radostí a krásou. Jako by celá jejich existence byla oslavou tohoto světa a života.

Vítr jim čechrá blond vlásy. Jejich pohyby jsou plynulé, a přece trhané a poněkud neohrabané na důkaz toho, že ještě mají co objevovat — ve vlastním těle i v širém vesmíru, stejně jako v tuto chvíli, na tomto náměstí, v tomto maloměstě.

Žena vdechuje jarní vzduch.

Cítí zoufalou vůni čerstvě rozkvetlých tulipánů, jako by jí snad chtěly pošeptat: Proč žijeme tak krátce, a ty, vy přítom tak dlouho?

Pro vás je přítomnost samozřejmá, pomyslí si matka při pohledu na své dcery. Ale pro mě ne. Dobře vím, že člověk může přijít o všechno.

K bankomatu přijede na kole muž v černé mikině s kapucí na hlavě. Zaparkuje kolo, ale nezamkne ho, zato na nosiči opatrně urovná batoh a nechá jej tam. Ani si nesundá rukavice.

Nezastaví se, aby si vybral peníze, ale pokračuje přes náměstí směrem k ulici Bokhållaregatan.

Maminka nepřemýšlí nad tím, kdo to asi je a proč má za teplého jarního počasí na hlavě kapuci. Ani nad tím, proč tu nechává nezamčené kolo s batohem.

Holčičky doběhly až k bankomatu. S úsměvem se otočí k mamince a ona by se k nim nejraději rozběhla, vzala je do náručí, objala je a zulíbala, dala jim najevo svou lásku, aby se cítily v bezpečí a svobodné.

Pak si však dvojčata všimnou stánku s párky. Podlehnou zvyku a hladu, proběhnou kolem maminky směrem k muži pod slunečným s horkou kovovou nádobou a plakátem s obrázkou párků.

Poskakují před prodavačem. Matka přidá do kroku a zamíří k nim.

Mám u sebe peníze?

Myslím, že někde mám dvě desetikoruny. Otevře kabelku a hledá peněženku. Muž s černými vousy a silným přízvukem už podal holčičkám párek a s úsměvem pohlédne na jejich matku, zná ji od vidění.

Limonádu. Jakou že to mají rády? Hruškovou?

Hruškovou. Nebo jablíčkovou.

Žena prohledává dno černé kožené tašky. Jsou tam. Dvě desetikoruny. Přesně tak, jak si myslela. Zastudí ji na prstech. Podá je prodavači, který poděkuje a usměje se: „Přijďte zas.“

Holčičky odhopsají k betonovým zátarasům podobným kostkám cukru, které brání autům ve vjezdu na pěší zónu. Vedle nich, před zahrádkou hotelu, je stojan na kola.

Matka spěchá za děvčátky, za kterými se táhnou dlouhé stíny. Volá, aby dávaly pozor a nezamazaly si kečupem nové bundy. Pak si uvědomí, že na něco zapoměla, a vrátí se ke stánku, k muži, který jí podává ubrousky.

Zakroučí hlavou nad svou zapomnětlivostí a za okamžik už sedí v chladném slunečním svitu na betonové kostce vedle svých dětí světácky žvýkajících tučné maso.

Slunce je hladí po tvářích, prokrvuje kůži, jako by jim chtělo ohřát krev.

Lidé na zahrádkách.

Co jste asi zač? přemítá žena. Na některé věci nemá sílu myslet. Starý pán v elegantním modrém saku, béžových vlněných kalhotách, s ulíznutými vlasy. Že by bývalý letecký inženýr ze Saabu? Nebo univerzitní profesor? Anebo snad primář neurochirurgie či oddělení popálenin v místní Univerzitní nemocnici? Nebo zkrátka obyčejný důchodce, bývalý poctivý dělník, který si chce prostě zpříjemnit stáří hezkým oblečením a čelit tak neodvratně se blížící smrti?

V duchu se za své myšlenky pokárá.

U jednoho ze stolků před hotelem Mörnern inn hrají čtyři přistěhovalci středního věku kostky. Na stole sirky, zřejmě hrají o peníze.

Hned vedle nich mládež, nejspíš záškoláci, tedy pokud jim zrovna neodpadla hodina. Lidé různého věku, asi nezaměstnaní, kteří spolu s tisíci dalších nešťastníků v kraji přišli o práci. V jejich očích se zračí rezignace i strach, jako by se sami sebe ptali: dostanu ještě vůbec někdy nějakou práci, nebo už je všechno v háji? Co když neuživím rodinu, nedokážu zajistit dětem slušný start do života?

Žena v bílém plášti se silnou vrstvou make-upu a s cigaretou v ruce.

Tu přece znám, pomyslí si matka dvojčat. Z kosmetického salónu u kostela svatého Larse.

Kolem hotelu projdou tři muži v tmavých oblecích, snad právníci některé z mála advokátních kanceláří ve městě. Anebo rádo-by finančníci. Takoví kupodivu stále ještě existují, dokonce i tady v Linköpingu. Kravaty lesknoucí se na slunci prozrazují nekvalitní, průmyslově zpracované hedvábí. Možná prodávají kopírky nebo mobilní telefony anebo pracují v některé z bank tady na náměstí či v krajské pojišťovně.

Na zahrádce před hotelem sedí pár studentů techniky, soudě podle jejich nevkusného oblečení a inteligentních výrazů. Džíny, vlněný svetr a anatomicky tvarované pohorky. K tomu tašky na notebook. Na stole před nimi turecká káva.

Co vlastně vím o lidech v tomto městě? přemítá žena, když se skloní ke svým holčičkám a utírá jim pusinky od kečupu. Pak se dívá, jak její milovaní andílci střídavě pijí svou oblíbenou zelenou limonádu chemické chuti.

Vlastně zdejší lidi vůbec neznám, pomyslí si pak. Víím jen to, že jsme každý jiný a dokážeme vedle sebe žít pouze díky tomu, že jsme se rozhodli navzájem se tolerovat. Bez ohledu na to, kolik máme peněz, odkud pocházíme nebo co děláme, všechny nás spojuje prostý lidský sen o štěstí.

Občas však vyplave na povrch zlo, nenávisť. Jen ne teď, ne tady. V takový krásný jarní den se přece nic zlého stát nemůže. Dnes je Linköping tím nejbezpečnějším místem na světě.

U sochy Folkeho Filbytera, bájného zakladatele prvního švédského královského rodu, zastaví světle červený městský autobus.

Vystoupí z něj pár lidí a pak se autobus opět rozjede, tentokrát do kopce směrem k zámku. Před nákupní pasáží sedí s nataženou rukou žebračka středního věku se strapatými vlasy.

„Stačilo vám to? Nemáte hlad?“

„Stačilo, mami.“

„Tak jdeme vybrat penízky.“

„Můžu mačkat knoflíky?“

„Já taky, já chci taky.“

„Tak dobře, pomůžete mi.“

Žena s dětmi vykročí přes náměstí k bankomatu, u kterého stále ještě stojí kolo s batohem. Plakáty ve výloze. Poznává jejich typický design. Nechce na to jméno myslet, ale nedokáže si pomoci.

Kurtzon.

Kurtzonovy podílové fondy.

Banka propůjčila místo ve výloze společnosti geniálního finančníka s velmi pochybnou pověstí. Děvčátka už jsou u bankomatu. Z automatických dveří vedle nich vyjde muž v kožené vestě s holýma, svalnatýma, opálenýma rukama, v nichž drží černou aktovku. Rozhlédne se, věnuje dvojčatům úsměv a vzápětí zmizí směrem k budově bývalého okresního soudu.

Žena spěchá za dětmi, klopýtne však o vystouplou dlažební kostku a z rukou jí vypadne kabelka.

Z kabelky vyletí peněženka.

Na zemi se zaleskne zelená platební karta Visa.

Na kontě ještě zbývá dost peněz. Do konce měsíce je sice daleko, ale ještě se ani nedotkla peněz z pojistky.

Klekne si a cítí, jak jí křupne v kolenou.

Holčičky se pošťuchují před bankomatem, vidí je jakoby ve zpomaleném filmu, jak si hrají, předstírají, že do bankomatu strkají kartu, mačkají tlačítka a vybírají obří, magickou částku.

Kabelka.

Opět ji drží v ruce. V okamžiku, kdy se chystá vstát, zaslechne syčivý zvuk, jenž přejde v pípání. Jako by chřestýš chřestil tak hlasitě, až by začal pískat.

Vidí, jak se holčičky zarazí a zacpou si uši. Dojde jí, že zvuk vychází z batohu na kole. Chce se rozběhnout k dcerkám, nemůže se však pohnout, jako by jí zdřevněla kolena. Vidí, jak se výrazy v obličejích děvčátek mění, pípavý zvuk se do nich zabodává jako jedovaté zuby varana.

Vykřikne.

Volá své dcerky jménem, její slova však pohltí ledový modrobílý blesk a po něm horko, jaké nikdy nepoznala. Jakási síla ji vymrští do vzduchu. Nekonečný třeskot trahající uši vystřídá ticho, které se šíří celým městem a dál nad rozespálé lesy Östergötlandu, nad rašící pole, jezera i do lidských příbytků.

Holčičkám jako by zmizel svět, milióny šelem se zpěněnými hubami ho rozcupovaly na kusy a vzápětí se rozpustil ve všeobjímajícím světle na jakémsi jiném, bílém nebi plném stínů, bez začátku a bez konce.

2.

Jsi v nebi, mami?

Když Malin Forsová kráčí k rakvi své matky, ucítí pod nohama slabé zachvění a zaslechne tlumené dunění. Okenní tabulky v kapli Vzkříšení se však ani nepohnou.

To bude asi ze stavby nové silnice u Lambohovu, pomyslí si Malin a pohlédne na krajkový lem svých černých šatů značky H&M.

V Linköpingu se v poslední době díky vládním protikrizovým opatřením se stavebními pracemi roztrhl pytel a detonace jsou téměř na denním pořádku. Nebo je to něco jiného? Chceš mi snad něco říct, mami? Že by to byl výbuch tvého nahromaděného zapírání?

Už je to dlouho, co roztál poslední sníh a odhalil bláto, pod nímž netrpělivě čekala rašící tráva. Malin jednoho březnového rána stála u okna v obývacím pokoji a pozorovala chladné, napohled mrtvé větve stromů pohupující se v nesmělém jarním větru. Připadalo jí, jako by ve větvích téměř slyšela pulzovat energii usilující o přeměnu černi v zeleň, o vznik nového života. Snad to byl zpěv samé podstaty existence. Malin v tu chvíli cítila, že se už brzy cosi stane, že letošní jaro odhalí něco, co se v temných a chladných duších dosud ukrývalo.

Zhluboka se nadechla. S nadějí hleděla vstříc jaru, věděla, že se jí podařilo zvítězit v zimním boji s touhou po alkoholu, překonat samu sebe. A opravdu. Jaro dodrželo slib, který jí toho dne dalo. Něco se stalo, to Malin pozná.

V ruce svírá červenou růži.

Pozoruje pastelové odstíny, jimiž jsou vymalovány zdi kaple. Oranžová a bledě modrá. Na vyvýšeném místě uprostřed kaple, zřejmě aby budila posvátný dojem, stojí bílá rakev.

Chvění a dunění. Malin si pomyslí, že to nemůže být bouřka. Nebe venku je modré a bez mráčku. Stromy, keře i zem po dlouhé zimě opět sochají život ve snaze ukázat svou mužnost.

Stonek růže je zbavený trnů, aby se o něj nikdo neporanil. Prostý bolesti. Takhle jsi to chtěla, mami? Tohle bylo tvé tajemství?

Malin se zastaví u rakve. Naslouchá tichu, dechu ostatních přítomných.

Není jich mnoho. Z rodiny jen ona, její otec a dcera Tove. Ale chybíš nám vlastně, mami, mně a Tove? Pouhé zašeptání takové otázky u tvé rakve je nejspíš rouhání.

Neslyším vzlyky ani pláč. Zato cítím zatuchlý pach kaple. Pa-prsky slunce pronikající skrz průsvitné závěsy sice hřejí, ne však v tuto chvíli. Zavřu oči a představím si tvou tvář, mami. Tvrdé svislé vrásky podél úst a očí, které se nikdy neodvážily pohlédnout do mých.

Otočím se čelem ke smutečným hostům usazeným v lavicích a vidím tě, mami. Tak ráda bych řekla, že jsem smutná, ale necítím vůbec nic.

Jednoho deštivého sobotního odpoledne před třemi týdny zazvonil telefon. Malin byla sama doma, zrovna vařila tuřínovou kaši. Vaření je jedna z forem terapie, k nimž se občas uchyluje, aby zahнала chuť na tequilu, na alkohol.

Otcův hlas, nervózní, a přece klidný. Věcný, a přece smutný tón. Kdesi hluboko jako by však slyšela náznak úlevy.

Po prvních slovech se rozplakal, pak se však ovládl a rozpovídal se. Jak byli s maminkou na golfu v Abamě, jak její matka při třetí nebo čtvrté ráně odpálila míček do moře, jak zmizel ve vlnách Atlantiku, že ji přešla dobrá nálada, ale ještě se ovládala. Když však další úder zahrála příliš doprava a míček se ztratil v hustém křoví mezi uměle vysázenými palmami, vybuchla. „Viděl jsem, že zrudla a chytila se za krk, jako by nemohla dýchat. Upadla na trávník,

ten pečlivě udržovaný trávník, a nehýbala se. Chápeš, co ti říkám, Malin? Chápeš to?“

„Kde jsi, tati?“

„V nemocnici. Přivezla ji sem sanitka.“

Malin věděla, co se stalo. Poznala to z tónu, který tolikrát slyšela v hlasech pozůstalých, jimž oznamovala smrt někoho blízkého. Taková už je práce kriminální inspektorky.

Přesto se zeptala:

„Jak jí je?“

„Je mrtvá, Malin. Zemřela, ještě než ji naložili do sanitky.“

Táta.

Jeho vysoká, nejistá postava na lavičce v čekárně španělské nemocnice. Sám. Ruka nervózně prohrabující černé vlasy, notně prokvetlé šedinami.

Přála si s ním v tu chvíli být, utěšovat ho. Jak tak míchala probublávající tuřín a brambory, přistihla se, že necítí ani náznak neklidu, strachu nebo smutku. Místo toho si představila, jak se před ní vrší hromada věcí, které bude muset zařídit. V jedné ruce telefon, v druhé vařečku.

Tove. Janne, můj bývalý manžel.

Musím jim to říct. Bude Tove smutná? Malin pohlédla na hodiny z Ikey a v okně uviděla svůj odraz — čím dál tím hezčí obličej, blond vlasy na mikádo lemující výrazné lící kosti. Vzpomněla si, že je na tento týden objednaná k holiči.

„Je mrtvá, Malin. Chápeš to?“

„Je u tebe někdo?“

„Malin...“

„Kdo k tobě může zajít?“

„Hasse s Kajsou už jsou na cestě. Odvezou mě domů.“

„Zamluvím si letenku. Můžu přijet zítra.“

„To ne, Malin, neblázni. Já to zvládnu.“

Znovu ji zaslechla, tu úlevu v jeho hlase. Příslib, že jednoho dne získá cosi zpět, že se jednou bude moci otočit, pohlédnout do zrcadla a snad se i dozvědět nejniternější tajemství svého života.

Smuteční hosté choulící se v kapli na lavicích.

Nejbližší rodina v první řadě.

Matčino tělo sem z Tenerife poslali letadlem.

Malin se postaví za rakev a všimne si, že otec pláče tiše a neslyšně. Tove v krásných černých šatech s bílými kytičkami vypadá znuděně. Dohodli se, že k rakvi půjde nejprve Malin, pak její otec a až nakonec Tove.

Tove drží bílou růži, kterou si sama vybrala. Malin při pohledu na svou šestnáctiletou dceru pocítí osten studu. Studu za to, že byla tak často špatnou matkou, že před vlastním dítětem dala tolikrát přednost práci a alkoholu.

Vedle Tove sedí Janne, na sobě levný, nepadnoucí tmavě modrý oblek značky Dressman, který si zřejmě koupil jen pro tuhle příležitost. V řadách za nimi asi deset lidí, i oni v tmavém oblečení. Páry v otcově věku. Některé z nich si Malin pamatuje ze Stureforsu, jsou to přátelé rodičů z doby, kdy byla ještě malá.

Žádné tetičky ani strýčkové. Matka byla jedináček.

Ani jiní příbuzní.

Jednoduchá rakev bez ozdob, kolem ní pár květinových věnců z Tenerife s neznámými jmény. Malin si uvědomí, že už si s nimi nikdy žádné obličejové nespojí, ale možná je to tak lepší. Zavře oči. Opět vidí matku, ale teď už jen jako neživý obraz, který nemá nic společného s lidskostí, masem, krví ani s city. Zase oči otevře, pokusí se uronit pár slz, to kvůli otci, ale ať se snaží sebevíc, je to marné.

Na židli u okna sedí farářka, asi padesátiletá žena, na rtech náznak úsměvu. Před chvílí pronesla obligátní řeč o tom, jak byla Malinina matka dobrý člověk, zmínila i její nadání pro bytový design a zálibu v golfu.

A tajemství, chtělo se Malin dodat. Měla zálibu v tajemstvích a talent uchovat si za každou cenu zdání výjimečnosti, důležitosti. Jako by jí nikdy nebylo nic dost dobré. A nejmíň ze všeho já.

Po farářčině projevu zachvátil Malin pocit, že je na všechno pozdě, že je cosi nenávratně ztraceno, že třeba přece jen ještě existovala možnost sednout si s matkou k jednomu stolu a promluvit si jako dva dospělí lidé.

Položit jí prostou otázku:

„Mami, proč ti na mně ani na Tove nezáleží?“

Nebo ještě lépe:

„Milovala jsi mě vůbec někdy, mami? Milovala jsi nás?“

Na rakev položí růži.

Pak pohne rty. Matce ležící v bílé rakvi pošeptá:

„Milovala jsi mě, mami? Bůh je mi svědkem, že já tebe ano. Alespoň myslím, že ano.“

Pět set čtyřicet dva dní.

Tak dlouho už je Malin střízlivá. Tak dlouho se jí daří vycházet s Jannem, vzdorovat touze těla i duše po alkoholu, tak šíleně dlouho vítězí v boji nad únavou životem.

Když se Malinini kolegové od linköpinské policie v čele se Zachariasem „Zekem“ Martinssonem a komisařem Svenem Sjömanem dozvěděli o smrti její matky, o náhlém infarktu, o tom, že Margarethu Forsovou převezou na pohřeb domů a že Åke Fors nejspíše prodá byt na Tenerife a přestěhuje se zpátky do Švédska, báli se, aby Malin nezačala znovu pít.

Ztráta matky je těžká pro každého, říkali si, tím spíš pro vyléčenou alkoholičku. Co když poruší svůj zaběhlý řád, otevře si láhev a opije se do němoty? Nebo nedej bože udělá něco horšího?

Malin je však ujišťovala, že mohou být klidní.

Se smutkem se dokáže vyrovnat. Pokud ovšem nějaký cítí.

Nakonec se ukázalo, že ji zařizování zaměstnalo natolik, že dokázala ten zatracený neklid udržet na uzdě. Telefonáty s otcem, organizace pohřbu, úklid bytu rodičů před otcovým návratem, rozhovor s farářkou... spousta vyřizování.

Své dceři telefonicky oznámila, že jí zemřela babička, hodinu poté, co se to sama dozvěděla. Tove zněla tak lhostejně, jak to dokáže jen puberťák. Ale uvažovala i prakticky, dokonce se ptala, jestli nepojedou za dědou na Tenerife. Pak však Malin zaslechla v jejím hlase náznak strachu.

„Nemáš doma nic k pití, že ne, mami?“

„Vodu a kolu, Tove.“

„Nedělám si legraci.“

„Slibuju, že nebudu pít, Tove.“

„Sliby nestačí.“

„Přísahám,“ odvětila Malin a uvědomila si, že smrt matky pro ni znamená příležitost získat zpět ztracenou důvěru své dcery.

Ihned se zastyděla.

Už dávno se smířila s tím, že hrubé násilí, vraždy a neštěstí druhých jsou její obživou, a tudíž svým způsobem i potěšením. Ale co je za člověka, když přemýšlí, jak smrt vlastní matky využít ve svůj prospěch?

Znovu dostala chuť na tequilu.

Zatoužila po nepřekonatelné síle alkoholu. Po opojení, v němž není místo pro city. Žízeň přicházela v jakékoliv situaci, bez ohlášení. Snažila se v těch záchvatech vysledovat jakousi logiku, určit vzorec, aby se mohla kritickým situacím vyhnout, ale marně.

Nemoc. Parazit. Nevypočitatelný virus přicházející kdy se mu zachce. Nauč se s ním žít jako s neviditelným postižením.

Ale v tu chvíli, u hrnce s tuřínovou kaší, po telefonátu s otcem a Tove byla žízeň silnější než kdy předtím, a tak Malin znovu udělala to, co už tolikrát předtím. Úmyslně si způsobila bolest, strčila prsty do vařící, právě rozmixované kaše. Cítila, jak moc to pálí, ale zase ne tolik, aby si poranila kůži.

Tovina hlava blízko Malininy, když sedí na lavici v kapli. Dokonale hladká pleť, na rozdíl od kůže většiny šestnáctiletých dívek bez pupínek a akné. V ruce svírá růži. Matka s dcerou si krátce pohlédnou do očí, nevědí však, co by jejich pohled měl vyjadřovat.

Jen pár metrů od nich leží jejich mrtvá babička a matka. Tovin dědeček, Malinin otec, právě kráčí k rakvi. Otočí se, na okamžik zaváhá, pak se nadechne, rozpláče se, cosi zašeptá a položí na rakev červenou růži.

Malin s Tove na sebe pohlédnou, jako by se ptaly, co si s touto chvílí počít.

Teď je řada na Tove. Dojde k rakvi, a aniž by se snažila plakat, položí na ni bílou růži.

Beze slova se vrátí na své místo a Malin pohlédne na otce, pak znovu na Tove a přeje si, aby jim mohla číst myšlenky. Pak si ale všimne Janneho obřadně kráčejícího k rakvi, jako by všechno, co se tohoto jarního dne odehrává zde v kapli Vzkříšení, bylo divadlo, které je potřeba dohrát až do konce.

Kdy už to jen skončí, pomyslí si Tove a zavře oči. Nemá sílu dívat se na to, jak všichni ti staří lidé, které ani nezná, jeden po druhém přicházejí k rakvi a šeptají věci, které ona neslyší.

„Sbohem,“ řekne jeden z nich nahlas. Tove sebou trhne, otevře oči a koutkem vidí, jak dědeček pláče. Je jí ho líto, vždycky ho měla ráda. Ale babičku? Tu nikdy pořádně neznala. A pro člověka, kterého jste neznali, přece nemůžete truchlit. Dokonce ani máma nevyvádá moc smutně, i když se o to zřejmě snaží.

Předstírá city.

Stejně jako všichni ostatní.

Vzpomene si na dopis, který očekává. Nikomu o něm zatím neřekla, neodvážila se. Hlavně ne mámě. Trochu se stydí za to, že zfalšovala její podpis.

Ale co.

Třeba bude mít radost?

Ne.

To není tak jisté. To vůbec není jisté.

Možná bude pěkně zuřit.

Při pomyšlení na dopis se Tove bezděky usměje. Ale tady se přece usmívat nesmí. Nikdo sice nevyžaduje, aby plakala, úsměv je však zakázaný.

Kaplí se rozezná žalm. Zvuk varhan se snaží zahnat zatuchlý vzduch, obdařit denní světlo teplem, jež mu chybí.

Malin tu byla naposledy na pohřbu jednoho zavražděného — osamělého obézního člověka, kterého svět opustil zřejmě už při narození.

Kráčí za otcem k východu a vidí, jak zdraví okolostojící.

Malin jim také kývá na pozdrav.

Pomyslí si, že tak se to asi dělá.

Dveře kaple se otevrou a v tom prudkém protisvětle se z otce stane cizí černý obrys, nad nímž jako by se vznášeli dva andělci s křídly a dívčími tvářičkami.

Jejich bílé obličejy jsou plné strachu.

Strachu tak velkého, že by se k nim Malin nejraději rozběhla, chytila je do náručí a objala.

Zamrká.

Oči si přivyknou na denní světlo a Malin vidí už jen otce. Cítí však zápach destilovaného strachu.